

Rekonštrukcie nepôvodných smrekových lesov: *Poznatky, skúsenosti, odporúčania pre prax*

Vyústením takmer 3-ročného riešenia projektu „Demonštračný objekt premeny odumierajúcich smrekových lesov na ekologicky stabilnejšie multifunkčné ekosystémy (DORS), ITMS 26220220026“, ktorý bol financovaný vďaka podpore operačného programu Výskum a vývoj a spolufinancovaného zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, bolo uskutočnenie medzinárodného odborného semináru na tému: ***Rekonštrukcie nepôvodných smrekových lesov: poznatky, skúsenosti odporúčania.***

Seminár bol organizovaný pod záštitou Národného lesníckeho centra - Lesníckeho výskumného ústavu Zvolen a uskutočnil sa v dňoch 13. – 14. júna 2012 na Kysuciach. Prvý deň seminára prebiehal v hoteli Marlene v Oščadnici a bol venovaný prezentáciám odborných prednášok. Na druhý deň sa uskutočnila terénna exkurzia v demonštračnom objekte Husárik neďaleko Čadce.

Hlavným zámerom akcie bol transfer výskumných poznatkov smerom k praxi. Odborného podujatia sa zúčastnilo viac ako 60

účastníkov zo Slovenska, Poľska a z Českej republiky. Akademickú a vedeckú obec zastupovali predstavitelia viacerých inštitúcií: LDF MZLU Brno, LF Poľnohospodárskej Univerzity v Krakove, NLC-LVÚ Zvolen, VÚLHM Opočno. Veľký záujem bol aj zo strany lesníckej prevádzky (vybrané OZ podniku Lesy SR, š. p., Štátne lesy TANAP-u, Združenie neštátnych lesov Oravy, Pro Populo, s. r. o., Poprad, Regionálne riaditeľstvo Štátnych lesov Katovice a iné).

Podujatie otvorili 13. júna 2012 krátkym príhovorom pozvaní hostia: riaditeľ NLC-LVÚ Zvolen Ing. Milan Zúbrik, PhD. a za vedenia štátneho podniku Lesy SR pán Ing. Ján Švančara. V rámci hlavného programu seminára odznelo spolu 15 prednášok, rozdelených na 4 tematické sekcie:

- Stav a prognózy škodlivých činiteľov v SR, Poľska a ČR
- Genetické dispozície drevín a skúsenosti s umelou obnovou na kalamitných holinách
- Výskum a skúsenosti s rekonštrukciami smrečín v SR, Poľska a ČR
- Problematika výchovy porastov

Prvá sekcia bola otvorená prednáškou kolektívu autorov z Lesníckej ochrannárskej služby v Banskej Štiavnici, v ktorej Ing. Juraj Galko, PhD. predstavil stav a prognózy škodlivých činiteľov na slovenskej strane Beskyd. Na prezentáciu nadviazal s rovnakou témou za poľskú stranu Dr. Wojciech Grodzki (IBL Krakov). Českú stranu hraničného trojuholníka Beskyd zastupoval Ing. Jan Lubojacký, ktorý predniesol príspevok na tému *Stav a prognóza vývoje škodlivých činiteľov v oblasti Moravskoslezských Beskyd*. Zástupcom lesníckej prevádzky bol Ing. Ján Stenclák z OZ Čadca s prezentáciou na tému *Pôsobenie škodlivých činiteľov v porastoch s prevahou smreka v správe OZ Čadca od roku 2000 a praktické skúsenosti s obnovou smrečín*.

Druhá sekcia bola zameraná na problematiku genetiky a umelej obnovy lesa na kalamitných holinách. Otvoril ju Ing. Roman Longauer, CSc., z NLC-LVÚ Zvolen s prednáškou na tému *Význam genetickej dispozície drevín pri umelej obnove holín*. Skúsenosti s biotechnikami umelej obnovy na kalamitných holinách v ČR predniesol prof. Ing. Oldřich Mauer, DrSc. z MZLU Brno. Prezentácia Ing. Anny Tučekovej, PhD. (NLC-LVÚ Zvolen) na tému *Skúsenosti s netradičnými spôsobmi umelej obnovy kalamitných holín na Slovensku* uzavrela dopoludňajší blok prednášok.

Popoludňajší blok prednášok otvoril prof. Stanislav Mašek z Lesníckej fakulty v Krakove, ktorý v obsahovo vyčerpávajúcej prezentácii priblížil aké sú ekologické podmienky pre rekonštrukcie hynúcich smrekových porastov v Sliezkych a Živieckych Beskydoch z hľadiska imisnej záťaže lesných pôd, chemizmu zrážok atď. Na prob-

lematiku nadviazal praktickou prednáškou Ing. Rudolf Bruchánek, PhD. (Lesy SR, š. p.) na tému *Skúsenosti s rekonštrukciami smrečín v objektoch Pro Silva*, v ktorej poslucháčom predstavil systém prírody blízkeho obhospodarovania lesa v štátnych lesoch. Za lesnícku prevádzku v Poľsku vystúpil riaditeľ regionálneho riaditeľstva štátnych lesov v Katoviciach Dr. Ing. Kazimierz Szabla, ktorý predstavil publiku *Praktické skúsenosti s rekonštrukciami hynúcich smrekových lesov v Poľsku*. Aj v tomto bloku mali príležitosť predstaviť svoju problematiku všetky zúčastnené krajiny, keď zástupca VÚLHM Opočno z Českej republiky Ing. Jiří Souček, PhD. odpredzentoval *Výsledky výskumu rekonštrukcií smrečín v ČR*. Záverečný príspevok bloku patril kolegom z UHÚL Frýdek-Místek, Ing. Kamilovi Turekovi a Ing. Pavlovi Samcovi, ktorí predniesli príspevok na tému *Způsoby rekonstrukce poškozených lesů a návrhy cílového lesního hospodářství v Beskydech*.

V poslednom odbornom bloku zameranom na výchovu lesných porastov vystúpili ešte doc. Ing. Marián Slodičák, CSc. za autorský kolektív z pracoviska VÚLHM Opočno, s prezentáciou *Příprava smrkových porostů k přeměně – doporučení pro praxi na základě dlouhodobého výzkumu porostní výchovy v ČR* a tiež doc. Ing. Igor Štefančík, CSc., ktorý odpredzentoval príspevok na tému *Problematika výchovy smrečín na Slovensku*.

Po voľnej diskusii na záver prvého dňa seminára bola účastníkom predstavená a slávnostne pokrstená knižná publikácia s rovnomeným názvom *Rekonstrukcie nepôvodných smrekových lesov: poznatky, skúsenosti odporúčania*. Publikácia rovnako ako seminár predstavuje jeden z hlavných výstupov projektu DORS a jej autormi sú výskumní pracovníci Lesníckeho výskumného ústavu Zvolen a riešitelia projektu DORS. Vydavateľom 208 stranovej plnofarebnej publikácie je Národné lesnícke centrum a bola vydaná v náklade 700 kusov. Knihu oficiálne uviedli do života slávnostným krstom recenzenti publikácie: Ing. Rudolf Bruchánek, PhD. a Ing. Jozef Jendruch, PhD. (Pro Populo Poprad, s. r. o.). Okrem uvedenej knižnej publikácie bol v rámci seminára vydaný aj konferenčný zborník odborných príspevkov. Obe publikácie je možné na vyžiadanie zaslať zainteresovaným pracovníkom z vedy, výskumu a praxe.

Súčasťou seminára bola dňa 14. júna 2012 terénna exkurzia v demonštračnom objekte (DO) Husárik (ako súčasť výskumno-demonštračného objektu Kysuce, lokalita Husárik), v rámci ktorej boli zúčastneným predstavené jednotlivé výskumné experimenty zamerané na hľadanie praktických riešení pri rekonštrukciách nepôvodných smrekových lesov na Slovensku. Počasie externej prehliadke veľmi neprialo, napriek daždivému dňu sa však exkurzia stretla so záujmom z radov zahraničných aj domácich účastníkov.

Obr. 1. Na seminári odznelo mnoho zaujímavých príspevkov o metódach rekonštrukcií smrečín zo Slovenska, Českej republiky a Poľska

Obr. 2. Účastníkov exkurzie zaujali aj netradičné spôsoby obnovy – sejba do vegetačných buniek

Podujatie vytvorilo priestor pre stretnutie odborníkov rôzneho zamerania (výskum, prax, akademická obec) na jednej pôde a navyše k téme, ktorá je stále vysoko aktuálna. Od voľby prístupu k ďalšiemu riešeniu tejto problematiky závisí veľa – budúcnosť nepôvodných smrekových lesov (nielen) na Slovensku. Založený DO predstavuje veľmi dobré východisko pre dlhodobé sledovanie vývoja lesov od najmladších rastových fáz v oblasti postihnutej, tzv. novodobým odumieraním smrečín a v jeho sledovaní sa bude pokračovať prostredníctvom ďalších úspešne získaných výskumných projektov.

PodĎakovanie

Tento príspevok vznikol vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj pre projekt: Demonštračný objekt premeny odumierajúcich smrekových lesov na ekologicky stabilnejšie multifunkčné ekosystémy“, ITMS 26220220026, spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Vladimír ŠEBEŇ

Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen

T. G. Masaryka 22

SK – 960 92 Zvolen

e-mail: seben@nlcsk.org